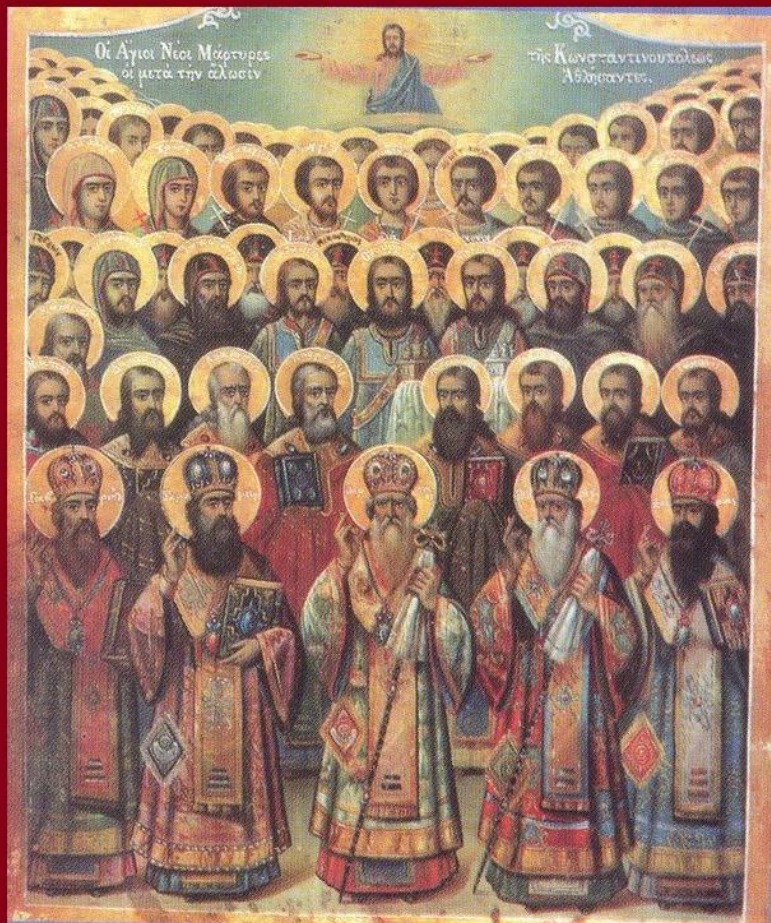

ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΕΣ

ΜΕΓΑΛΥΝΑΡΙΘΟΝ ΑΓΙΩΝ ΝΕΟΜΑΡΤΥΡΩΝ
Των Νεομαρτύρων νυν τήν
πληθύν, ὕμνοις εγκωμίων,
ευφημήσωμεν οἱ πιστοί,
τους μετά τήν πτώσιν,
πόλεως ανασσούσης,
γνωστούς και ανωνύμους,
στερρώς αθλήσαντας.

Ποίημα Γερασίμου Μικραγιαννανίτου

Τι ήταν οι Νεομάρτυρες

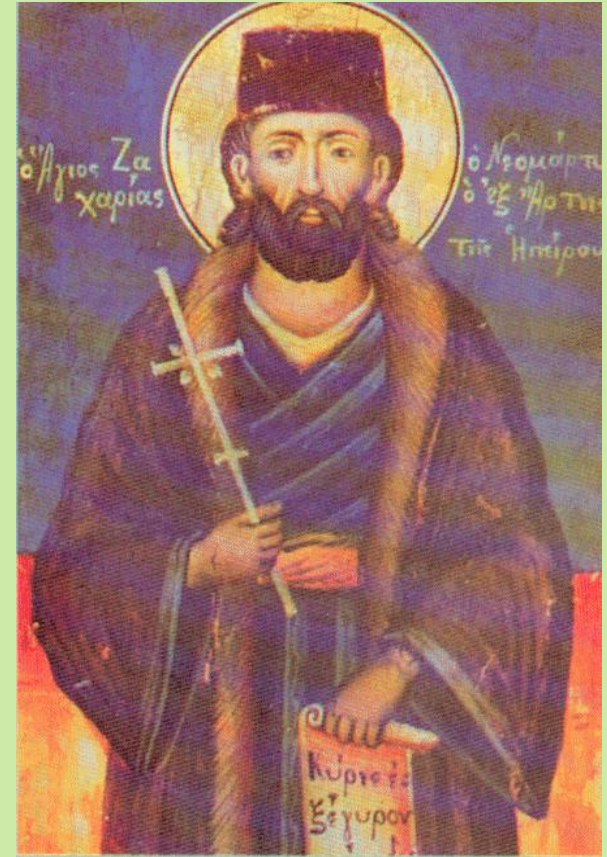

- Με τον όρο αυτόν δεν γίνεται κάποιος αξιολογικός διαχωρισμός των Αγίων. Οι Νεομάρτυρες δεν υστερούν σε τιμή και δόξα από τους αρχαίους μάρτυρες της Εκκλησίας' απλώς τους προσδίδεται αυτός ο χαρακτηρισμός, ώστε να συγκεκριμενοποιηθεί η χρονική περίοδος του μαρτυρίου τους.
- Ως διαχωριστική γραμμή τίθεται κυρίως η άλωση της Βασιλεύουσας. Από τότε και μέχρι σήμερα, όσοι υπογράφουν με το αίμα τους την μαρτυρία της πίστεως και της αγάπης τους προς τον Χριστό ονομάζονται **Νεομάρτυρες**.

Διάκριση Νεομαρτύρων

Πρώτη κατηγορία: Ανήκουν όσοι με την ομολογία της πίστης τους προκάλεσαν τους Οθωμανούς και οδηγήθηκαν στο μαρτύριο. Προσέρχονταν αυτόκλητοι στο μαρτύριο και πυρπολούμενοι από θείο ζήλο ομολογούσαν στους δικαστές την χριστιανική τους ταυτότητα.

Δεύτερη κατηγορία: Οι πρώην αρνησίχριστοι όσοι δηλαδή χριστιανοί, παρασυρμένοι από επιπολαιότητα, δειλία, βία ή άλλα κίνητρα, αλλαξοπίστησαν και έπειτα, αφού μετανόησαν, ομολόγησαν την πίστη τους και μαρτύρησαν (Νεομάρτυρας Ζαχαρίας από την Άρτα).

Διάκριση Νεομαρτύρων

Τρίτη κατηγορία: οι Νεομάρτυρες που θανατώθηκαν ως επαναστάτες κατά της οθωμανικής κυριαρχίας. Εδώ ανήκουν κληρικοί, μοναχοί και λαϊκοί που κατηγορήθηκαν για συμμετοχή τους σε επαναστατικά κινήματα (Άγιος Κοσμάς ο Αιτωλός, Άγιος Γρηγόριος Ε΄, Άγιος Σεραφείμ Φαναρίου).

Τέταρτη κατηγορία: Όσοι ήταν πριν Μωαμεθανοί (έξ Άγαρηνῶν Νεομάρτυρες), όπως οι Άγιοι Κωνσταντίνος από τη Μαγνησία, Ιωάννης ο εκ Κονίτσης, Αχμέτ από την Κωνσταντινούπολη.

Αριθμός Νεομαρτύρων

- Σύμφωνα με τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη, πρώτος νεομάρτυρας είναι ο εκ Τραπεζούντας του Πόντου Άγιος Ιωάννης ο εν Ασπροκάστρω που μαρτύρησε το 1492. Όταν οι Τούρκοι του έταξαν αξιώματα και πλούτη, αν αλλαξοπιστούσε, εκείνος σήκωσε τα χέρια και τα μάτια στον ουρανό και είπε σε επήκοο τους: « Μη γένοιτο Κύριέ μου να σε αρνηθώ ποτέ. Εγώ χριστιανός γεννήθηκα και χριστιανός θέλω να αποθάνω». Μετά από αιώνες, το 1821, τον λόγο του Τραπεζούντιου Ιωάννη επανέλαβε ο Αθανάσιος Διάκος!
- Ο αριθμός τους ποικίλλει. Επειδή τα στοιχεία είναι ελλιπή, ο ακριβής υπολογισμός τους είναι αδύνατος.

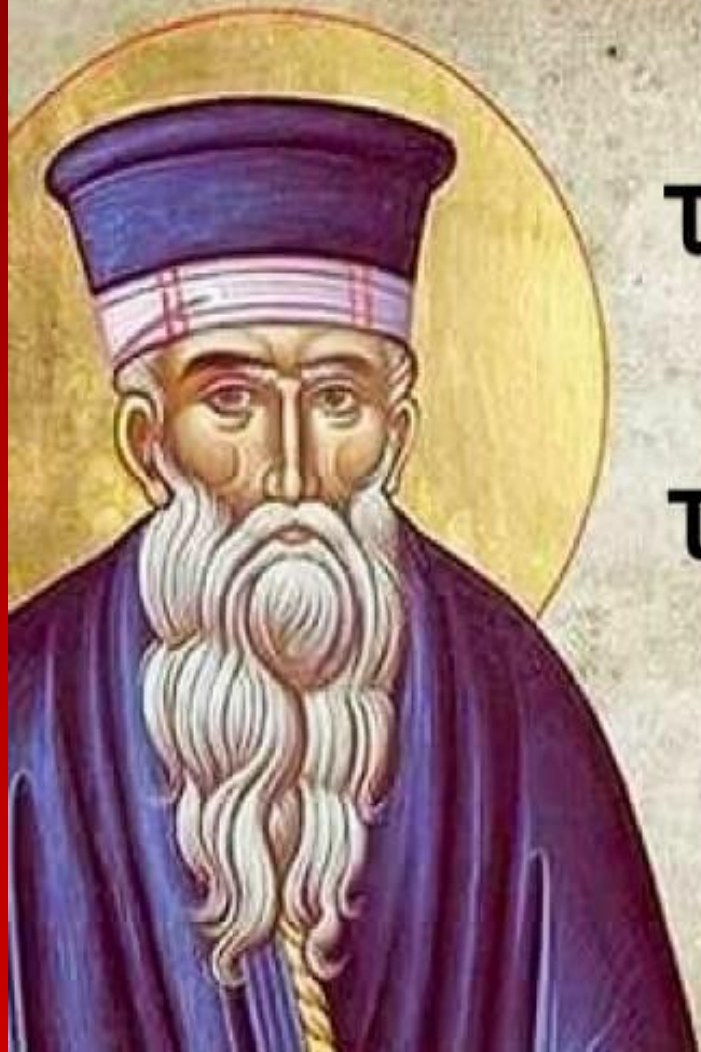
Αριθμός Νεομαρτύρων

Ο Καισάριος Δαπόντες, λόγιος μοναχός του 18^{ου} αιώνα, υπολογίζει ότι οι Νεομάρτυρες της περιόδου της Τουρκοκρατίας ξεπερνούσαν τους χίλιους σε αριθμό.

Ο Άγιος Νικόδημος ο Αγιορείτης καταγράφει το μαρτύριο 87 Νεομαρτύρων.

Σήμερα είναι γνωστοί και καταγεγραμμένοι 172 Νεομάρτυρες, αλλά τιμούνται και πολλοί, χωρίς να έχουν ανακηρυχθεί επισήμως Άγιοι με κάποια εκκλησιαστική πράξη. Μερικοί πατέρες της Εκκλησίας, όπως ο Αθανάσιος ο Πάριος (1721-1813), αποδέχονταν αυτή τη συνήθεια.

ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ Ο ΑΙΤΩΛΟΣ

Εάν χάσουμε
την Ορθοδοξία μας,
θα χάσουμε και
την ελευθερία μας.

Άγιος Κοσμάς
ο Αιτωλός

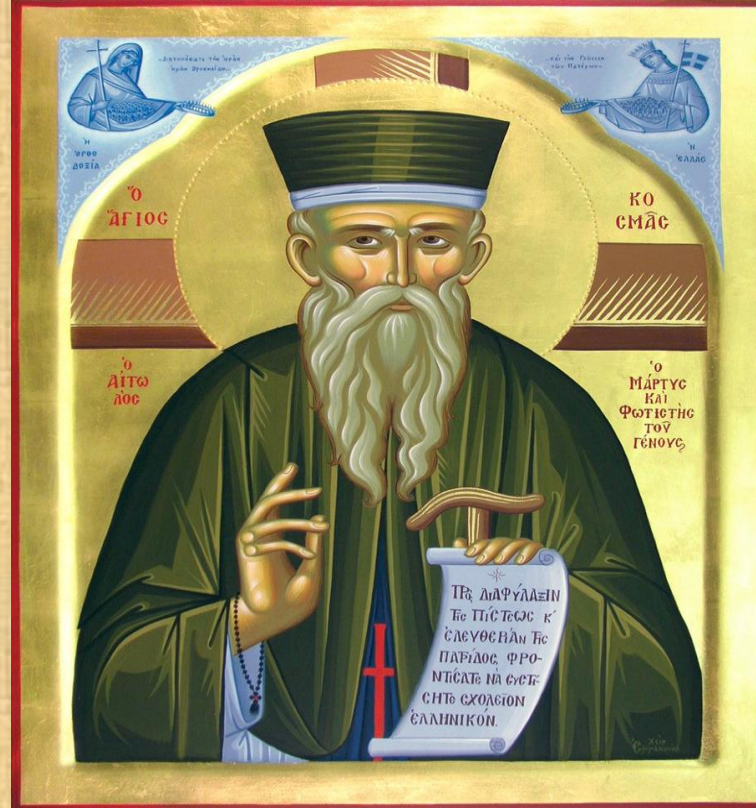
Ο ἅγιος Κοσμάς ὁ Αἰτωλός, γνωστός και ὡς Πατροκοσμάς, υπῆρξε νεοϊερομάρτυς και εθναπόστολος. Γεννήθηκε το 1714 μ.Χ. στο χωριό Ταξιάρχης της επαρχίας Αποκοῦρου, που βρίσκεται κοντά στο χωριό Μεγάλο Δένδρο Ναυπακτίας. Οι γονεῖς του ἦταν ευσεβεῖς, και τον ανέθρεψαν ἐν παιδείᾳ και νοουθεσίᾳ Κυρίου.

Ο βίος του

Μόλις τελείωσε το σχολείο, δούλεψε ως δάσκαλος στην ευρύτερη περιοχή της Ναυπακτίας και μόλις ιδρύθηκε η Αθωνιάδα Σχολή στο Άγιο Όρος ήταν από τους πρώτους σπουδαστές της. Παρακολούθησε μαθήματα φιλοσοφίας και μελέτησε σε βάθος την Αγία Γραφή και το έργο των Πατέρων της Εκκλησίας. Το 1759 ενδύθηκε το μοναχικό σχήμα και χειροτονήθηκε ιερέας.

Τον επόμενο χρόνο ξεκίνησε το ιεραποστολικό του έργο στο υπόδουλο έθνος, το οποίο συνέχισε αδιάλειπτα για είκοσι χρόνια και επισφράγισε με το μαρτύριό του. Ο Πατροκοσμάς πραγματοποίησε τέσσερις μεγάλες περιοδείες σε διάφορες περιοχές του Ελληνισμού, από την Κωνσταντινούπολη ως την Πελοπόννησο και από τα νησιά του Αιγαίου ως την Αλβανία-Βόρειο Ήπειρο. Κήρυττε το λόγο του Θεού σε γλώσσα απλή και κατανοητή, ενώ παράλληλα ενίσχυε το φρόνημα του υπόδουλου Γένους στα δύσκολα χρόνια της Τουρκοκρατίας.

Ο φλογερός ιερωμένος προέτρεπε να ιδρύουν σχολεία και εκκλησίες, γιατί θεωρούσε το σχολείο θεμέλιο για τη θρησκευτική και ηθική αναγέννηση των Ελλήνων. Κατέκρινε όσους Έλληνες μιλούσαν βλάχικα ή αρβανίτικα και τους προέτρεπε να μαθαίνουν στα παιδιά τους Ελληνικά . Ο Άγιος των σκλάβων κήρυττε την εμμονή στην ορθόδοξη πίστη.

Η αγάπη προς τον Θεό και η αγάπη προς τον πλησίον είναι οι δύο άξονες γύρω από τους οποίους περιστρεφόταν περισσότερο η διδασκαλία του.

Ψυχή και Χριστός
σᾶς χρειάζεται"

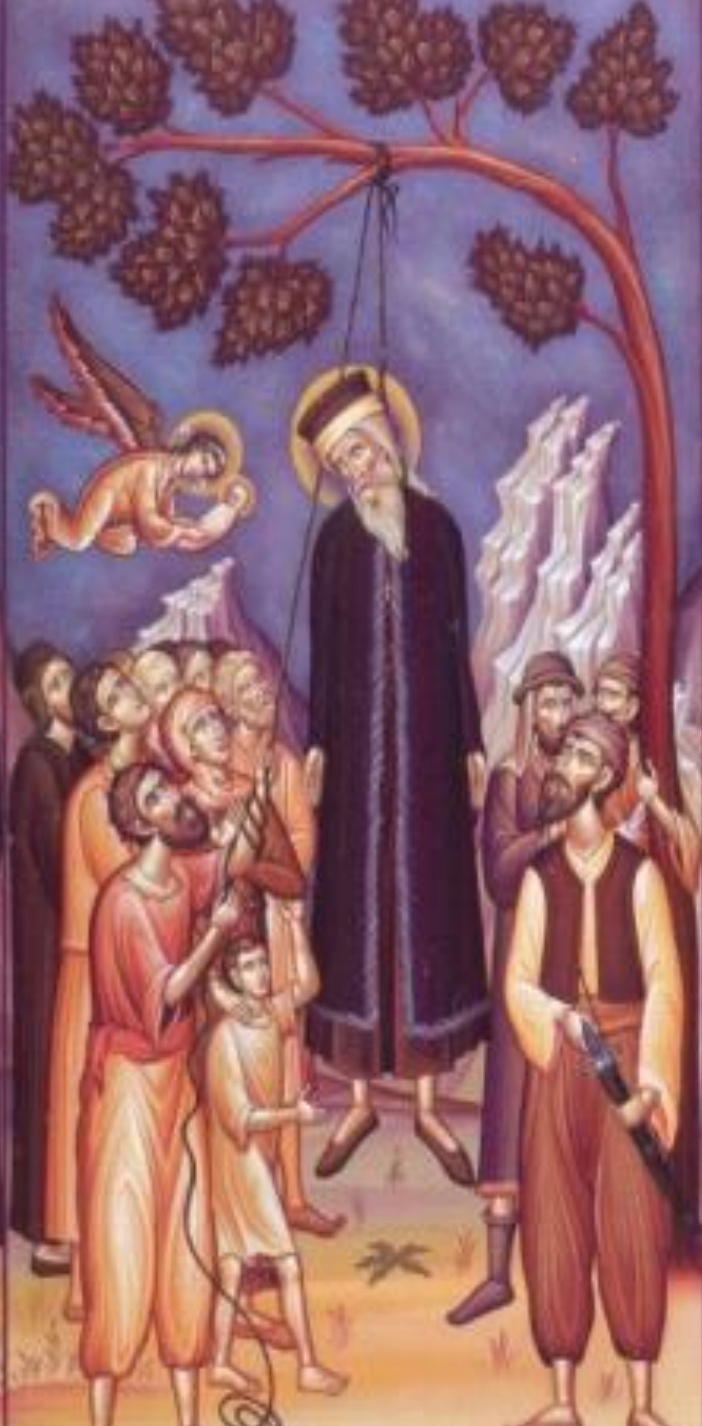
Το κήρυγμά του και ο θάνατός του

Η αγάπη και η ευλάβεια προς τον Θεό έπρεπε να εκδηλώνονται και με την τήρηση της αργίας της Κυριακής, την οποία όμως κατέλυαν οι Εβραίοι με τα παζάρια. Γι' αυτό το λόγο κατά τα τελευταία χρόνια της δράσης του επιτέθηκε με ασυνήθιστη οξύτητα εναντίον τους.

Ο Πατροκοσμάς με το κήρυγμά του προκάλεσε την οργή των Εβραίων της Ηπείρου, οι οποίοι τον διέβαλαν στον πασά της περιοχής ως όργανο των Ρώσων και υποκινητή επανάστασης των χριστιανών εναντίον του οθωμανικού κράτους. Έτσι, καθώς κήρυττε το λόγο του Θεού στο χωριό Κολικόντασι του Βερατίου (σημερινό Μπεράτι Αλβανίας) συνελήφθη στις **23 Αυγούστου** 1779 με εντολή του τοπικού ηγεμόνα Κουρτ Πασά και την επομένη κρεμάστηκε από δέντρο στις όχθες του ποταμού Άψου. Το σώμα του ρίχτηκε στο ποτάμι, απ' όπου το ανέσυρε ο εφημέριος του χωριού και το έθαψε.

МЯРТУРИУМЪ ТЪ АПОСЪ ТРИМАРТУРИКЪ БОСАНЪ ТЪ АЛМАНЪ

Άγιος Δημήτριος ο εκ Σαμαρίνης...

Ο Άγιος Δημήτριος γεννήθηκε στη Σαμαρίνα της Πίνδου στα τέλη του 18ου μ.Χ. αιώνα και ήταν μοναχός στο παλαιό μοναστήρι της Αγίας Παρασκευής της πατρίδας του. Αναλογιζόμενος όμως με πόνο την κακή πνευματική κατάσταση των Ελλήνων τότε αλλά και τις διώξεις και τους εξευτελισμούς που υφίσταντο, βγήκε από το μοναστήρι του και διέτρεχε τα χωριά κηρύττοντας τον λόγο του Θεού, νουθετώντας και παρηγορώντας τους Χριστιανούς.

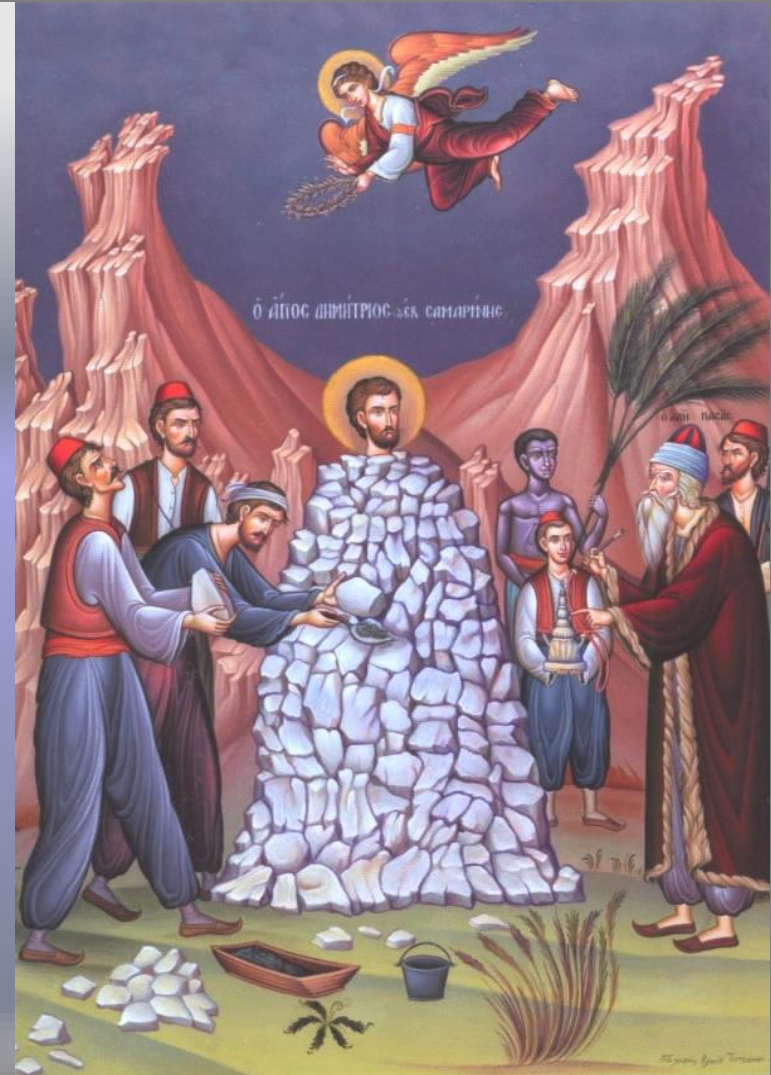

Το μαρτύριό του...

- Οι δήμιοι έφεραν τον μοναχό στα πόδια του τυράννου που τον έφτυσε καταπρόσωπο. Του απέσπασαν την αγία εικόνα(που κρατούσε), του έμπηξαν αιχμηρές σφήνες από καλάμια στα νύχια των χεριών και των ποδιών και του διαπέρασαν τους βραχίονες. Από το στόμα του μάρτυρος έβγαιναν μόνο οι λέξεις : «Κύριε ελέησον τον δούλον σου, Βασίλισσα των ουρανών ικέτευε υπέρ ημών».
- Στη συνέχεια έσφιξαν γύρω από το κεφάλι του αλυσίδα από οστά, διατάζοντάς τον να ομολογήσει τους συνενόχους του. Η αλυσίδα έσπασε από το δυνατό σφίξιμο, ο μάρτυρας όμως δεν δυσανασχετεί, μόνο λυπάται που οι βασανιστές του βρίζουν τον Χριστό και την Παναγία. Στη συνέχεια τον έριξαν στη φυλακή.
- Την επομένη τον κρέμασαν από τα πόδια και άναψαν κάτω από το κεφάλι του φωτιά, ώστε να καίγεται το δέρμα της κεφαλής και να πνίγεται από τον καπνό. Τον κατέβασαν τελικά φοβούμενοι μήπως πεθάνει γρήγορα. Τον ξάπλωσαν κάτω και τον πλάκωσαν μ' ένα βαρύ τραπέζι πάνω στο οποίο ανέβηκαν και πηδούσαν, για να συντριβούν τα οστά του.

Ο θάνατός του...

- Τέλος τον θανάτωσαν με άλλο μαρτύριο. Τον έχτισαν μέσα σ' έναν τοίχο, αφήνοντας έξω μόνο το κεφάλι για να αναπνέει, και τον έτρεφαν μάλιστα, για να παρατείνουν την αγωνία του. Έζησε στο μαρτύριο αυτό δέκα ημέρες. Παρέδωσε την αγία του ψυχή με τα λόγια του Αγίου μάρτυρος Βαβύλα, επισκόπου Αντιοχείας : «Επίστρεψον, ψυχή μου, εις την ανάπαυσίν σου, ότι ο Κύριος ευηργέτησέ σε.»

Ο Άγιος Γεώργιος των Ιωαννίνων (+ 1838)

ΤΑ ΠΑΙΔΙΚΑ ΤΟΥ ΧΡΟΝΙΑ

- Ο Νεομάρτυρας Άγιος Γεώργιος, ένας από τους λιγοστούς που μαρτύρησαν μετά την ανεξαρτησία του πρώτου σύγχρονου Ελληνικού κράτους, γεννήθηκε στον οικισμό Τσούρχλι (Άγιος Γεώργιος, Γρεβενών, σήμερα).
- Οι γονείς του, Κωνσταντίνος και Βασιλική, ήταν φτωχοί αγρότες. Εξαιτίας της φτώχειας των γονιών του, παρέμεινε αγράμματος. Οκταετής έμεινε ορφανός και πήγε στα Γιάννενα, όπου έγινε ιπποκόμος του Χατζή Αβδουλά, αξιωματικού του Ιμίν Πασά.
- Στην υπηρεσία αυτή παρέμεινε για οκτώ χρόνια. Το 1836, ο Γεώργιος αρραβωνιάστηκε μια νεαρή ευσεβή Γιαννιώτισσα, την Ελένη. Την ημέρα των αρραβώνων του όμως συκοφαντήθηκε από έναν Χότζα ότι είχε εξισλαμιστεί κατά τα προηγούμενα χρόνια.

ΤΟ ΜΑΡΤΥΡΙΟ ΤΟΥ

- Στις 12 Ιανουαρίου 1838 ο ίδιος Χότζας τον κατηγόρησε πάλι ότι εξευτελίζει τη μουσουλμανική πίστη, λέγοντας ότι, ενώ προηγουμένως ήταν Οθωμανός, τώρα είναι Χριστιανός, παντρεμένος με Χριστιανή και ότι βάφτισε και το παιδί του χριστιανό.
- Αφού τον συνέλαβαν, τον έκλεισαν στη φυλακή και τον πίεζαν να αλλαξοπιστήσει. Εκείνος όμως παρέμεινε αμετάπειστος, ομολογώντας τη χριστιανική του πίστη.
- Ο κλήρος και ο λαός των Ιωαννίνων μάταια προσπάθησαν να προλάβουν την άδικη απόφαση του Τούρκου δικαστή κατά του Γεωργίου.

..... Τον μαστιγώνουν ανελέητα, τον καίνε με βραστό λάδι και κεριά, του τρυπούν τα νύχια με ακίδες, βάζουν βαριά πέτρα στο στήθος του, την οποία μόλις και μετά βίας σηκώνουν είκοσι άνδρες. Ο Γεώργιος υπομένει γενναία λέγοντας με απλότητα: «Είμαι Χριστιανός και Χριστιανός θα πεθάνω».

Ο ΑΠΑΓΧΟΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥ

- Στις 17 Ιανουαρίου, ανήμερα του Αγίου Αντωνίου, ημέρα Δευτέρα, ο Άγιος απαγχονίστηκε. Το ιερό λείψανό του παρέμεινε κρεμασμένο μέχρι τις 19 Ιανουαρίου, διάστημα κατά το οποίο παρατηρήθηκαν πολλά θαυμαστά σημεία.
- Ήδη από το βράδυ της Δευτέρας, 17 Ιανουαρίου, ένα φως κατέβαινε από τον ουρανό και στεφάνωνε το κεφάλι του Νεομάρτυρα. Το φως αυτό εμφανιζόταν κάθε βράδυ το τριήμερο που ο Νεομάρτυρας παρέμεινε απαγχονισμένος. Ακολούθησε καταιγισμός θαυμάτων στην πόλη.
- Πλήθος πασχόντων από ποικίλες ασθένειες προστρέχοντας στον Άγιο λάμβαναν τη θεραπεία τους. Ακόμη και «μια Τουρκάλα άρπαξε την κάλτσα από το πόδι του Αγίου και έτρεξε εις μίαν άρρωστη Τούρκα, ήτις εθεραπεύθη αμέσως», λέει ο Συναξαριστής.
- Η ταφή του Αγίου συνοδεύτηκε από πλήθος θαυμάτων, αδιάψευστων πειστηρίων αγιότητάς του. Στις 26 Οκτωβρίου 1971 έγινε η ανακομιδή των ιερών λειψάνων του, τα οποία εναποτέθηκαν στον ομώνυμο ναό των Ιωαννίνων, που κτίστηκε προς τιμή του στο κέντρο της πόλης..

Ο Άγιος Ιωάννης ο εκ Κονίτισης (+1814)

- Ο Ιωάννης, ο Άγιος Νεομάρτυρας, γεννήθηκε στην Κόνιτσα της Ηπείρου, που τότε ήταν έδρα του Επισκόπου Βελλάς, και ανατράφηκε σ' αυτήν από γονείς Μωαμεθανούς.
- Ο πατέρας του ήταν ένας απ' τους εξέχοντες Τούρκους, δερβίσης και σεΐχης στο αξίωμα. Μωαμεθανή ήταν και η μητέρα του.

Πριν γίνει Χριστιανός

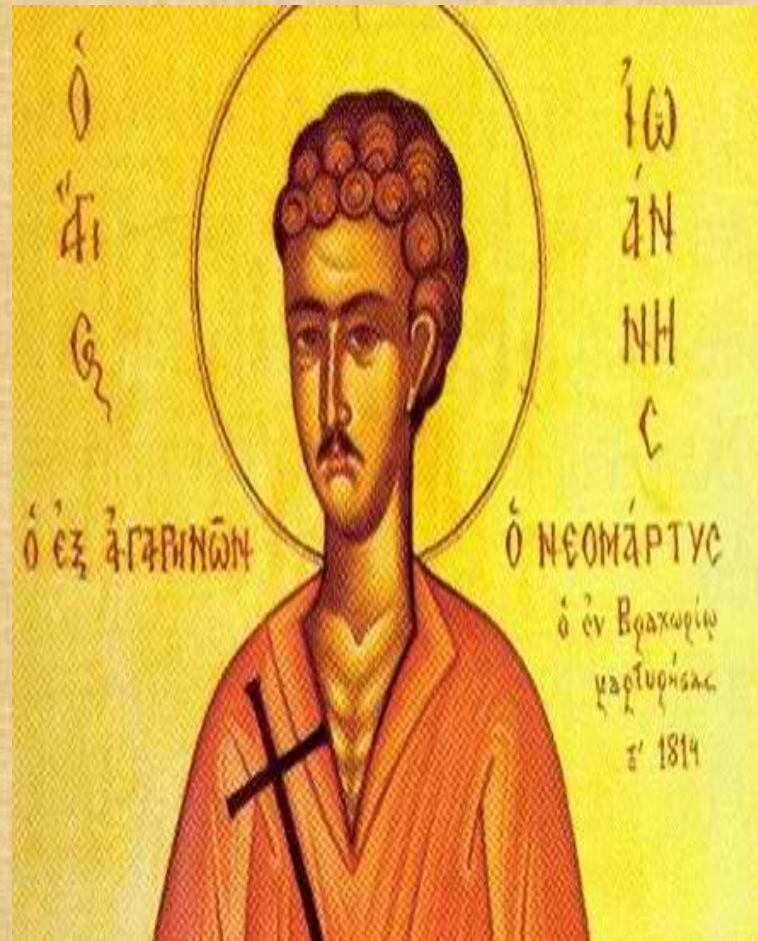
- Αφού έμεινε αρκετό καιρό στα Γιάννενα, έφυγε και πήγε στο Αγρίνιο, που τότε ήταν κωμόπολη της Αιτωλίας και λεγόταν Βραχώρι. Εκεί έμεινε στο αρχοντικό που λεγόταν Μουσελίμ σεράι.
- Τον χρόνια εκείνα εξουσίαζε όλη την Αιτωλοακαρνανία ο Ισούφ ο Άραψ, που γνώριζε τον πατέρα του νέου και επειδή σεβόταν εκείνον σαν σείχη και αρχηγό της θρησκείας τους, δέχθηκε το γιο του με αγάπη και πολλή τιμή ονομάζοντάς τον δερβίση του.

- Μετά από δύο χρόνια έφυγε ο Ισουφάραβας για τα Ιωάννινα και την θέση του πήρε ο Σουλεϊμάν Μέης. Ο Ιωάννης έμεινε στο Αγρίνιο και ζούσε μαζί με τους Χριστιανούς.
- Παρόλο που είχε γεννηθεί μέσα στην πλάνη, ο Άγιος είχε το χριστιανικό πολίτευμα έμφυτο. Είχε βγάλει τα λευκοπράσινα ρούχα, περιφερόταν ντυμένος όπως οι Χριστιανοί, συμπεριφερόταν ως χριστιανός, συναναστρεφόταν τους Χριστιανούς και ο πόθος του ήταν να βαπτισθεί. Κανένας δεν τολμούσε όμως να τον βαπτίσει διότι υπήρχε νόμος με τον οποίο αποκεφαλιζόταν ο κληρικός που τολμούσε να βαπτίσει μουσουλμάνο.
- Έτσι ο Άγιος κατέφυγε στην Ιθάκη όπου βαπτίσθηκε και κατηχήθηκε στη χριστιανική ζωή. Τα Επτάνησα τότε βρίσκονταν στην κατοχή των Άγγλων και πολλοί Τούρκοι κατέφευγαν εκεί να βαπτισθούν, όπως και στην παροικία της Βενετίας.
- Μετά το βάπτισμά του επέστρεψε στην περιοχή του Ξηρόμερου, όπου νυμφεύτηκε και εγκαταστάθηκε στο χωριό Μαχαλάς, σημερινό Φυτειές και έκανε το επάγγελμα του δραγάτη, αγροφύλακα.

Μπροστά στον κριτή.

- Ένας Αγαρηνός, που ήταν νεροκράτης στο χωριό Μαχαλάς, κατηγορήσε τον νέο στον μουσελίμη του Αग्रινίου ότι έγινε Χριστιανός, ενώ προηγουμένως ήταν Τούρκος και μάλιστα γιος ενός περίφημου δερβίση και σεΐχη. Ο μουσελίμης μόλις είδε τα γραμμένα σχετικά με τον νέο, θύμωσε πολύ κι έστειλε να φωνάξουν τον κριτή και τον μουφτή, που ήταν ο νομοκράτοράς τους, και τους ανακοίνωσε την υπόθεση. Στέλνει κατόπιν την ίδια μέρα στρατιώτες για να συλλάβουν τον Ιωάννη. Αυτοί, μόλις τον συνάντησαν, βρήκαν μια πρόφαση κι αμέσως χωρίς αναβολή τον έδεσαν και έτσι δεμένο τον οδήγησαν στο δικαστήριο

.....Τον πήραν, λοιπόν, οι δεσμοφύλακες και ο αρχιφύλακας δεμένον ὅπως τον είχαν και τον πήγαν στον τόπο της καταδίκης, ὅπου ζήτησε ο Μάρτυρας να τον λύσουν λίγο, για να κάνει το σημεῖο του σταυροῦ, αλλά δεν τον ἄφησαν. Φώναξε τότε, ὅπως ο ληστής του Ευαγγελίου, το «Μνήσθητί μου, Κύριε, ὅταν ἔλθης εν τη βασιλεία σου», ἔσκυψε το κεφάλι και δέχτηκε τον θάνατο με ξίφος στις 23 Σεπτεμβρίου του ἔτους 1814.....

Νεομάρτυρες: Ανάχωμα στόν άφελληνισμό τήν περίοδο τής Τουρκοκρατίας

Προσφορά των Νεομαρτύρων στην πατρίδα

1) Ο χριστιανός που γινόταν μωαμεθανός αποκτούσε μια σειρά από προνόμια (απαλλαγή από φορολογίες, ανάληψη αξιωμάτων κ.ά.). Το μόνο ανάχωμα στον αφελληνισμό, ήταν οι νεομάρτυρες.

2) Τόνωση των θρησκευτικών αισθημάτων του λαού, που δεν είχε καμία άλλη απαντοχή στον καιρό της Τουρκοκρατίας.

Προσφορά των Νεομαρτύρων στην πατρίδα

3) Η θυσία τους λειτούργησε συσπειρωτικά, καθώς κράτησαν ενωμένο το ελληνικό στοιχείο της περιοχής τους.

4) Ο Ελληνισμός έβλεπε τη συνέχεια της φυλής του και των ιδανικών του στη θυσία των Νεομαρτύρων.

**Σύμφωνα με τον Άγιο Νικόδημο τον Αγιορείτη ο Θεός
επέτρεψε την παρουσία Νεομαρτύρων:**

- α) για να γεμίσει με νέους μάρτυρες η Εκκλησία
- β) για να μην υπάρχει δικαιολογία στους αλλόπιστους
- γ) για να δοξάζεται η Ορθόδοξη Εκκλησία ότι συνεχίζει την ένδοξη πορεία της στον χρόνο
- δ) για να λειτουργούν ως παραδείγματα υπομονής για τους χριστιανούς, που τυραννούνταν κάτω από τον ζυγό της σκλαβιάς
- ε) για να παρακινούν και άλλους χριστιανούς να μένουν εδραίοι στην πίστη τους